

**Udlændinge- og
Integrationsministeriet**

**SAMLENOTAT
for ekstraordinært rådsmøde (indre anliggender)
den 31. august 2021**

25/8/2021

Afghanistan og migration

KOM dokument foreligger ikke

= Politisk drøftelse

Afghanistan og migration

KOM dokument foreligger ikke

= Politisk drøftelse

Nyt notat.

1. Resumé

Formandsskabet forventes på et ekstraordinært rådsmøde (indre anliggender) den 31. august 2021 at lægge op til, at rådet gør status over situationen i Afghanistan, særligt fra en flygtninge- og migrationsvinkel. Derudover forventes en drøftelse af dels aktuelle og fremtidige behov for assistance til Afghanistan og til lande i nærområdet, dels behov for indsatser, der imødegår mulige strømme af flygtninge og irregulære migranter mod EU, såvel som beredskabsplanlægning i forhold til grænsekontrol ved EU's ydre grænser samt sikkerhedsaspekter. Sagen giver ikke på nuværende tidspunkt anledning til at redegøre for nærhedsprincippet eller retsforbeholdet og giver heller ikke anledning til at redegøre for gældende ret såvel som lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Det slovenske formandskab forventes at indkalde til ekstraordinært rådsmøde på baggrund af den stærkt foruroligende udvikling i Afghanistan.

Migration

Overordnet vurderes det vanskeligt at forudsige udviklingen i flygtninge- og migrationsstrømme fra Afghanistan til EU. Det mest sandsynlige scenarie er pt., at en eventuel stigning i ankomster til EU vil bestå i allerede flygtede afghanere, der håber, at den aktuelle krise har øget deres chancer for at opnå asyl i EU, og afghanere, der udrejser direkte fra hjemlandet. Sidstnævnte gruppe er det fortsat vanskeligt at vurdere det forventede omfang af, blandt andet fordi det afhænger af, hvilke begrænsninger Taleban indfører ved grænseovergangene, og fordi den sikkerhedsmæssige situation i Afghanistan er volatil. Derudover forventes afghanere, der har fået afvist deres asylansøgning eller som følge af stigende anerkendelsesprocenter, at genansøge om asyl. Ifølge Europol har afghanere effektive menneskesmuglernetværk i Europa.

Udviklingen i Afghanistan har betydelig bevågenhed hos både Kommissionen og EU's medlemslande, også ud fra en migrationsvinkel. Ingen ønsker en gentagelse af 2015. EU-kommissionen har på det netop afholdte G7-møde oplyst, at man øger den nuværende bevilling for humanitære indsatser i og omkring Afghanistan fra 50 til 200 millioner euro.

Afghanistan har i en årrække været en af de største modtagere af dansk bistand. Der var i 2021 samlet afsat ca. 409 mio. kr. Heraf er der tidligere i 2021 udbetalt næsten 140 mio. kr. i humanitære bevillinger til Afghanistan.

Efter Talibans magtovertagelse har Danmark standset udbetalinger på de dele af udviklingsbistanden, der risikerer at støtte et nyt Taliban-ledet styre, og i samarbejde med internationale partnere ses der nu på at omlægge denne støtte til at beskytte og hjælpe civilbefolkningen og forebygge yderligere fordrivelse. Den 17. august gav Danmark en ny og ekstraordinær humanitær bevilling på 100 mio. kr. til at dække humanitære behov i Afghanistan og nabolande. Til senere indsatser er reserveret yderligere op til 150 mio. kr. ekstra i humanitær bistand.

I forhold til det danske beredskab og i tilfælde af nye store flygtninge- og migrantstrømme mod Danmark vil den midlertidige grænsekontrol, der i dag gennemføres på henholdsvis lande- og søgrænsen mod Tyskland og Sverige, kunne styrkes med henblik på effektivt at forebygge og sætte ind over for udlændinges forsøg på ulovlig indrejse samt at gennemføre afvisning eller udvisning.

Sikkerhedsaspekter

Der er også en forventning om, at man på mødet vil få en orientering fra European Counter Terrorism Centre (ECTC) om, hvorvidt den aktuelle situation udgør en øget trussel i forhold til at terrorister baseret i Afghanistan vil kunne søge mod EU under dække af at være flygtninge.

3. Formål og indhold

Formålet med punktet ventes at være en drøftelse af den bedst mulige måde at håndtere den aktuelle stærkt foruroligende situation i Afghanistan på, herunder gennem indsatser i Afghanistan og i landene i nærområdet, indsatser til håndtering af evt. flygtningestrømme og irregulær migration mod EU, beredskabsplanlægning i forhold til grænsekontrol ved EU's ydre grænser samt sikkerhedsaspekter.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af situationen i Afghanistan vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen har ikke tidligere været forelagt Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejde. Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejde har modtaget sagen i høring den 24. august 2021. Dansk Flygtningehjælp (DRC) har fremsat følgende bemærkninger i den anledning. DRC understreger, at den forværrede situation i Afghanistan og relaterede fordrivelse skal adresseres som en beskyttelseskriser med fokus på sikkerheden og beskyttelsen af de berørte frem for på en potentiel stigning i asylansøgere i Europa. DRC fremhæver også nødvendigheden af, at EU påtager sig rimelig ansvarsfordeling for flygtninge, herunder hurtig adgang til en fair asylprocedure i overensstemmelse med europæiske staters forpligtelser i henhold til EU- og folkeretten. Desuden påpeges nødvendigheden af opskalering af den humanitære bistand til Afghanistan og til nabolandene via alle relevante aktører. Endelig er det afgørende for DRC, at grænser holdes åbne for at sikre adgang til beskyttelse og mindske risikoen for, at flygtninge bliver presset ud på farlige migrationsruter i hænderne på menneskesmuglere.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udviklingen i Afghanistan har betydelig bevågenhed hos både Kommissionen og EU's medlemslande, også ud fra en migrationsvinkel. Ingen ønsker en gentagelse af flygtninge- og migrationskrisen i 2015.

En bred kreds af europæiske lande har udtalt sig forsigtigt og med fokus på ikke at komme til at skabe en pull-effekt i forbindelse med politiske udmeldinger og konkrete initiativer. Fokus har været på at håndtere en evt. flygtninge- og migrationskriser så tæt på Afghanistan som muligt gennem støtte til nabolande og lande langs migrationsruterne. En række lande har udtalt sig kritisk over for EU-Kommissionens og migrationskommissærens tilkendegivelser om yderligere sikre og lovlige adgangsveje til EU, herunder genbosætning med henvisning til, at en potentiel tilstrømning af afghanske flygtninge bør forhindres ved at yde bistand i nærområderne.

10. Regeringens generelle holdning

Udviklingen i Afghanistan er stærkt foruroligende. Overordnet vurderes det vanskeligt at forudsige udviklingen i flygtninge- og migrationsstrømme fra Afghanistan til EU. Situationen er volatil og kan føre til endnu flere internt fordrevne og evt. massive flygtninge- og migrationsbevægelser i nærområdet og muligvis på særligt den østlige migrationsrute mod EU (Tyrkiet-Grækenland), som afghanere typisk benytter. Regeringen mener derfor, at det er afgørende, at Danmark – udover egne indsatser med humanitære og udviklingsmidler i Afghanistan og nærområderne – også aktivt understøtter fælles europæiske indsatser, der skal modvirke et sådan pres, samt at Danmark om nødvendigt er klar til at håndtere massive flygtninge- og migrationsbevægelser, hvis de opstår.

Det er afgørende, at Danmark følger situationen og udviklingen langs migrationsruterne tæt, og samarbejder med relevante EU-lande og lande i nærområderne. Det er i den forbindelse centralt, at Danmark i den nuværende situation søger så brede alliancer som muligt, herunder med store

europæiske lande. En sådan fælles tilgang kan også medvirke til at sikre, at der fra EU-Kommissionen ikke sendes signaler, der kan medvirke til, at flere afghanere søger mod Europa (pull-faktor).

Det er afgørende, at Danmark følger situationen og udviklingen langs migrationsruterne tæt, og samarbejder med relevante EU-lande og lande i nærområderne. Det er i den forbindelse centralt, at Danmark i den nuværende situation søger så brede alliancer som muligt, herunder med store europæiske lande. En sådan fælles tilgang kan også medvirke til at sikre, at der fra EU-Kommissionen ikke sendes signaler, der kan medvirke til, at flere afghanere søger mod Europa (pull-faktor).

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.